

1031.

Na osnovu člana 44 stav 2 tač. 3 i 10 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list CG", br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 30. jula 2020. godine, donio je

**ODLUKU
O PRIVREMENIM MJERAMA ZA UBLAŽAVANJE NEGATIVNIH UTICAJA
EPIDEMIJE ZARAZNE BOLESTI COVID 19 NA FINANSIJSKI SISTEM**

I. OSNOVNA ODREDBA

1. Ovom odlukom se utvrđuju privremene mjere koje se odnose na tretman kredita koje su odobrile banke i druge mjere za smanjenje negativnih posljedica uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na poslovanje banaka i održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline.

II. MORATORIJUM NA OTPLATU KREDITA

2. Korisnici kredita banaka iz sektora turizma i iz sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, imaju pravo na moratorijum na otplatu kredita u periodu od 1. septembra 2020. do zaključno sa 31. avgustom 2021. godine, ako na dan 31.12.2019. godine nijesu imali kašnjenje u otplati kredita duže od 90 dana, a kredit na taj dan nije bio klasifikovan u kategoriju nekvalitetne aktive.

Kreditima iz sektora turizma, u smislu ove odluke, smatraju se krediti o kojima banke, u skladu sa Odlukom o izvještajima koji banke dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 64/12, 83/17, 24/18, 39/18 i 37/19), izvještavaju Centralnu banku Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) kao o kreditima za „usluge pružanja smještaja i ishrane“ ili kreditima „za pripremu turističke sezone“, a kreditima iz sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva smatraju se krediti o kojima banke, u skladu sa tom odlukom, izvještavaju Centralnu banku kao o kreditima za „poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo“.

Moratorijum iz stava 1 ove tačke obuhvata privremenu obustavu svih plaćanja obaveza po osnovu kredita (glavnica, kamata, zatezna kamata, naknada i dr.).

Za kredite za koje je uspostavljen moratorijum rok otplate se produžava za period trajanja moratorijuma, ako banka i korisnik kredita ne ugovore drugačije.

Korisnik moratorijuma ima pravo da izabere jedan od sljedećih načina plaćanja kamate koja se obračunava za vrijeme trajanja moratorijuma:

- 1) plaćanje kamate za vrijeme trajanja moratorijuma u skladu sa ugovorenom dinamikom iz plana otplate kredita;
- 2) plaćanje ukupnog iznosa obračunate, a neplaćene kamate za vrijeme trajanja moratorijuma po isteku moratorijuma, ili

- 3) pripisivanje obračunate, a neplaćene kamate za vrijeme trajanje moratorijuma glavnici duga po isteku moratorijuma.

Za obračun kamate za vrijeme trajanja moratorijuma, kao i dalji tok otplate kredita, banke ne smiju ugovarati nominalnu kamatnu stopu koja je veća od nominalne kamatne stope iz ugovora o kreditu na koji se primjenjuje moratorijum.

Za vrijeme trajanja moratorijuma banka ne smije obračunavati zateznu kamatu na dospjela neizmirena potraživanja po kreditu, neće pokretati postupak izvršenja, odnosno prinudne naplate, niti preduzimati druge pravne radnje sa ciljem naplate potraživanja.

Korisnik kredita koji namjerava da ostvari pravo na moratorijum iz stava 1 ove tačke dužan je da dostavi banci, u elektronskoj ili pisanoj formi, zahtjev za uspostavljanje moratorijuma.

Banka je dužna da, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 8 ove tačke, sprovede radnje potrebne za realizaciju moratorijuma, uključujući i zaključivanje aneksa ugovora sa korisnikom kredita - podnosiocem zahtjeva.

Svi troškovi vezani za uspostavljanje i sprovođenje moratorijuma (obrada kredita, zaključivanje aneksa ugovora o kolateralu, ovjera ugovora i dr.) padaju na teret banke.

III. ODOBRAVANJE KREDITA KORISNICIMA IZ SEKTORA TURIZMA I SEKTORA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

3. Banka koja, u periodu od 1. septembra 2020. do zaključno sa 31. avgustom 2021. godine, odobri kredit korisniku iz sektora turizma i sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, može taj kredit pri obračunu rezervacija za potencijalne kreditne gubitke primjenom člana 48 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18 i 42/19) – (u daljem tekstu: Odluka o upravljanju kreditnim rizikom), tretirati kao kredit iz klasifikacione grupe „A“.

IV. RESTRUKTURIRANJE KREDITA

Restrukturiranje kredita odobrenih korisnicima kredita iz sektora turizma i sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

4. Banka koja, na zahtjev korisnika kredita iz sektora turizma i sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, u periodu važenja ove odluke, odobri korisniku kredita jednu ili više pogodnosti iz člana 43 stav 1 Odluka o upravljanju kreditnim rizikom, može taj kredit pri obračunu rezervacija za potencijalne kreditne gubitke primjenom člana 48 te odluke, tretirati kao kredit iz klasifikacione grupe „A“, ako korisnik kredita na dan 31.12.2019. godine nije imao kašnjenje u otplati kredita duže od 90 dana, a kredit na taj dan nije bio klasifikovan kao nekvalitetan.

Restrukturiranje ostalih kredita

5. Banka koja, na zahtjev korisnika kredita koji ne pripada kategoriji korisnika kredita iz tačke 4 ove odluke, u periodu važenja ove odluke, odobri korisniku kredita jednu ili više pogodnosti iz člana 43 stav 1 Odluke o upravljanju kreditnim rizikom, može taj kredit u postupku klasifikacije aktive i obračunavanja rezervacija za potencijalne kreditne gubitke tretirati kao novoodobreni kredit, ako:

- 1) korisnik kredita na dan 31.12.2019. godine nije imao kašnjenje u otplati kredita duže od 90 dana, a kredit na taj dan nije bio klasifikovan kao nekvalitetan i kredit nije restrukturiran u 2020. godini;
- 2) korisnik kredita može dokumentovano dokazati banci da je njegova finansijska pozicija pogoršana, ili će u bliskoj budućnosti biti pogoršana, zbog negativnog uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na njegovo poslovanje od dana pojave ovog virusa u svijetu, i
- 3) banka procijeni da će nakon izvršenog restrukturiranja biti poboljšana kreditna sposobnost korisnika kredita.

Tretman restrukturiranih kredita iz stava 1 ove tačke banka može da koristi samo za prvo restrukturiranje izvršeno u skladu sa tim stavom, a ne može se koristiti za kredite koji su restrukturirani u skladu sa tačkom 3 Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja novog koronavirusa na finansijski sistem („Službeni list CG“, br. 19/20, 28/20 i 42/20) i/ili tačkom 2 Odluke o privremenim mjerama za smanjenje negativnih posljedica uticaja epidemije novog koronavirusa na finansijski sistem nakon ublažavanja mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti (“Službeni list CG”, broj 46/20).

6. U periodu važenja ove odluke, banke mogu, pod uslovima i na način iz tačke 5 ove odluke, vršiti restrukturiranje i klasifikaciju i kredita na koje se, na dan stupanja na snagu ove odluke, primjenjuje Odluka o makroprudencijalnim mjerama koje se odnose na kredite koje banke odobravaju fizičkim licima ("Službeni list CG, broj 58/19), uključujući i mogućnost ugovaranja dodatnog roka otplate koji je za najviše dvije godine duži od rokova iz tačke 2 i tačke 3 stav 1 te odluke i u slučaju kada kredit nije obezbijeđen kolateralom iz tačke 2 te odluke.

V. OSTALE MJERE

7. Zabranjuje se bankama isplata dividende akcionarima, osim isplate u obliku akcija banke.

8. U periodu važenja ove odluke, banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke, odobriti kredit ili drugu izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica, tako da ukupna izloženost prema tom licu, odnosno grupi povezanih lica prelazi propisane limite izloženosti.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ove tačke, dostavlja se detaljna informacija o razlozima za povećanje izloženosti, sa iznosom prekoračenja i rokom u kojem će banka svesti tu izloženost u propisane okvire.

9. Naknada koju su banke dužne da plate Centralnoj banci za korišćenje propisanog iznosa obavezne rezerve koji ne vrate istog dana, umanjuje se za 50%, sa 12% na 6% na godišnjem nivou.

VI. IZVJEŠTAVANJE CENTRALNE BANKE

10. O sprovođenju mjera iz tač. 2 do 6 ove odluke banke su dužne da mjesečno izvještavaju Centralnu banku u elektronskoj formi, najkasnije do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec.
11. Izvještaji iz tačke 10 ove odluke dostavljaju se na obrascu COV-RM koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

VII. SHODNA PRIMJENA

12. Odredbe tačke 2 ove odluke shodno se primjenjuju na mikrokreditne finansijske institucije i korisnike njihovih kredita.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

13. Korisnici kredita koji, na dan stupanja na snagu ove odluke koriste moratorijum u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za smanjenje negativnih posljedica uticaja epidemije novog koronavirusa na finansijski sistem nakon ublažavanja mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 46/20), nastavljaju da koriste taj moratorijum do isteka ugovorenog roka njegovog trajanja.
14. Ova odluka trajeće do donošenja odluke Centralne banke o prestanku njenog važenja.
15. Stupanjem na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o privremenim mjerama za smanjenje negativnih posljedica uticaja epidemije novog koronavirusa na finansijski sistem nakon ublažavanja mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 46/20).
16. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

O.br.0101 - 4507 - 2/2020
Podgorica, 30.07. 2020.godine

Savjet Centralne banke Crne Gore
Predsjedavajući guverner,
dr **Radoje Žugić**, s.r.

Izveštaj o moratorijumu i novoodobrenim i restrukturiranim kreditima

1.1.	MORATORIJUM IZ TAČKE 2 OVE ODLUKE	Ukupan broj dužnika	Broj partija	Iznos
1.1.1.	Fizička lica			
1.1.2.	Preduzetnici			
1.1.3.	SME do 100 hilj. EUR			
1.1.4.	SME preko 100 hilj. EUR			
1.1.5.	Ostala privredna društva			
Ukupno				
1.2.	MORATORIJUM IZ ODLUKE O PRIVREMENIM MJERAMA objavljene u "Sl. list CG", br. 46/20	Ukupan broj dužnika	Broj partija	Iznos
1.2.1.	Fizička lica			
1.2.2.	Preduzetnici			
1.2.3.	SME do 100 hilj. EUR			
1.2.4.	SME preko 100 hilj. EUR			
1.2.5.	Ostala privredna društva			
Ukupno				
1.3.	MORATORIJUM IZ ODLUKE O PRIVREMENIM MJERAMA objavljene u "Sl. list CG", br 19/20, 28/20 i 42/20	Ukupan broj dužnika	Broj partija	Iznos
1.3.1.	Fizička lica			
1.3.2.	Preduzetnici			
1.3.3.	SME do 100 hilj. EUR			
1.3.4.	SME preko 100 hilj. EUR			
1.3.5.	Ostala privredna društva			
Ukupno				

2.	NOVOODOBRENI KREDITI ZA SEKTOR TURIZMA I POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA IZ TAČKE 3 OVE ODLUKE	Broj podnesenih zahtjeva za kredit	Ukupan broj dužnika kojima je odobren kredit	Broj odobrenih kreditnih partija	Iznos
2.1.	Fizička lica				
2.2.	Preduzetnici				
2.3.	SME do 100 hilj. EUR				
2.4.	SME preko 100 hilj. EUR				
2.5.	Ostala privredna društva				
Ukupno					

3.	RESTRUKTURIRANI KREDITI IZ SEKTORA TURIZMA I POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA IZ TAČKE 4 OVE ODLUKE	Broj podnesenih zahtjeva za restrukturiranje	Ukupan broj dužnika kojima je restrukturiran kredit	Broj restrukturiranih partija	Iznos
3.1.	Fizička lica				
3.2.	Preduzetnici				
3.3.	SME do 100 hilj. EUR				
3.4.	SME preko 100 hilj. EUR				
3.5.	Ostala privredna društva				
Ukupno					

4.	RESTRUKTURIRANI OSTALI KREDITI IZ TAČKE 5 OVE ODLUKE	Ukupan broj dužnika	Broj partija	Iznos
4.1.	Fizička lica			
4.2.	Preduzetnici			
4.3.	SME do 100 hilj. EUR			
4.4.	SME preko 100 hilj. EUR			
4.5.	Ostala privredna društva			
Ukupno				

5.	RESTRUKTURIRANI GOTOVINSKI NEOBEZBIJEĐENI KREDITI IZ TAČKE 6 OVE ODLUKE	Ukupan broj dužnika	Broj partija	Iznos
5.1.	Fizička lica			

Napomena:

Kredit prikazani pod rednim brojem 4.1. ne uključuju kredite prikazane pod rednim brojem 5.1.